

Данило Копестинський,
аспірант кафедри освітології і педагогіки
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник – Ольга Царик,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій
Західноукраїнського національного університету

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ФАХОВУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Цифровізація економіки та освітнього простору зумовлює істотні зміни у вимогах до професійної підготовки фахівців економічного профілю. Майбутній економіст повинен не лише володіти ґрунтовними фаховими знаннями, але й уміти ефективно працювати з інформаційними ресурсами, застосовувати цифрові інструменти аналізу даних та здійснювати критичну оцінку економічної інформації. Дослідники наголошують, що недостатній рівень сформованості інформаційної культури студентів негативно позначається на якості їхньої професійної діяльності [1, с. 38].

У сучасних наукових працях підкреслюється, що цифрові та інформаційні компетентності мають формуватися у тісному взаємозв'язку та бути інтегрованими у фахову підготовку, а не обмежуватися окремими дисциплінами [5, с. 44]. У цьому контексті зростає роль вищої освіти як середовища формування інформаційної культури майбутніх економістів.

Інформаційна компетентність у педагогічних дослідженнях трактується як здатність особистості здійснювати пошук, аналіз, інтерпретацію, оцінювання та використання інформації для розв'язання професійних завдань. Вона є складовою інформаційної культури та формує основу усвідомленої інформаційної діяльності [3, с. 15].

Для студентів економічних спеціальностей інформаційна компетентність проявляється у вмінні працювати зі статистичними даними, фінансовими звітами, аналітичними оглядами та економічними прогнозами. Науковці підкреслюють, що саме інформаційна компетентність забезпечує здатність економіста до обґрунтованого прийняття управлінських рішень [1, с. 40].

Цифрова компетентність, у свою чергу, охоплює сукупність знань і навичок, пов'язаних із використанням цифрових технологій у навчальній та професійній діяльності. І. Бородкіна та Г. Бородкін визначають її як здатність ефективно застосовувати цифрові інструменти для роботи з інформацією, комунікації та вирішення професійних завдань [2, с. 6]. У контексті економічної освіти це передбачає володіння офісними, аналітичними та спеціалізованими економічними програмами.

Інформаційна культура розглядається як складне інтегративне утворення, що поєднує інформаційні знання, цифрові уміння, критичне мислення та етичні норми використання інформації. Дослідження свідчать, що рівень

сформованості інформаційної культури студентів безпосередньо залежить від рівня розвитку їхніх цифрових і інформаційних компетентностей [1, с. 41].

Науковці зазначають, що без сформованої інформаційної культури цифрові технології можуть використовуватися формально, без усвідомлення достовірності та надійності інформації [6, с. 29]. Саме тому інтеграція інформаційних та цифрових компетентностей є необхідною умовою професійного становлення майбутніх економістів.

Інформаційна культура майбутнього економіста виявляється у здатності критично оцінювати економічну інформацію, дотримуватися принципів академічної доброчесності та використовувати цифрові ресурси відповідально і ефективно [5, с. 46].

Сучасні дослідження доводять, що інтеграція цифрових та інформаційних компетентностей у фахову підготовку економістів має здійснюватися системно та послідовно. Одним з ключових напрямів є оновлення змісту освітніх програм із урахуванням цифрової трансформації економіки [4, с. 117].

Важливим напрямом є впровадження активних методів навчання, зокрема кейс-методу, проєктної діяльності та аналізу реальних економічних ситуацій, що сприяють розвитку аналітичних навичок роботи з інформацією [4, с. 118].

Крім того, дослідники наголошують на значенні використання цифрових освітніх середовищ та електронних платформ, які забезпечують доступ до актуальних економічних даних та стимулюють самостійну навчальну діяльність студентів [5, с. 47].

Ефективна інтеграція цифрових та інформаційних компетентностей можлива за умови створення відповідного інформаційно-освітнього середовища у закладах вищої освіти. Таке середовище повинно забезпечувати доступ до цифрових ресурсів та сприяти розвитку інформаційної культури студентів [6, с. 31].

Важливою педагогічною умовою є готовність викладачів до використання цифрових технологій та інтеграції інформаційно-аналітичних завдань у фахові дисципліни. Як свідчать дослідження, міждисциплінарна взаємодія економічних та інформаційних дисциплін істотно підвищує ефективність формування компетентностей [3, с. 17].

Мотивація студентів до усвідомленого використання цифрових ресурсів також відіграє важливу роль у розвитку їхньої інформаційної культури [1, с. 42].

Інтеграція цифрових та інформаційних компетентностей у фахову підготовку майбутніх економістів є необхідною умовою формування їхньої інформаційної культури та професійної готовності до діяльності в умовах цифрової економіки. Аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що лише системний та цілеспрямований підхід до розвитку цих компетентностей забезпечує здатність майбутніх фахівців ефективно працювати з економічною інформацією [2, с. 9; 4, с. 119].

Подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричну перевірку рівнів сформованості цифрових та інформаційних компетентностей студентів

економічних спеціальностей та розроблення моделей їх розвитку в освітньому процесі закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Діхтяренко С. В., Татарова А. В. Чинники формування інформаційної культури сучасного студентства // Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. – 2020. – № 1. – С. 36-42.
2. Borodkina I., Borodkin H. Model of Digital Competence of Students // Information Technologies and Learning Tools. – 2018. – Vol. 68, № 6. – P. 1-10.
3. Вакуленко Н. М. Інформаційна компетентність майбутніх фахівців у галузі технологічної освіти // Наукові записки. – 2021. – № 4. – С. 12-18.
4. Berezhna T. I., Zaiets S. V., Shybirina S. O. Formation of Digital Competencies among Students of Economic Specialties // Education and Science. – 2021. – Vol. 26. – P. 114-120.
5. Havrilova L. H., Topolnik Y. V. Digital Culture, Digital Literacy, Digital Competence as Modern Educational Phenomena // Information Technologies and Learning Tools. – 2017. – Vol. 61, № 5. – P. 44-53.
6. Chernenko A. Information and Digital Competence as a Key Demand of Modern Ukrainian Education // Educational Challenges. – 2021. – Vol. 26, № 1. – P. 26-34.